בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 62441-05-20 ברנס נ' משרד התחבורה מר אבנר פלור-סמנכ"ל תנועה (להלן "הסמנכ"ל)

תיק חיצוני:

בפני **כבוד השופט אלי אברבנאל**

העותר **מרדכי ברנס**

נגד

המשיב **משרד התחבורה**
ע"י ב"כ עו"ד רם צביאלי, פרקליטות מחוז י-ם (אזרחי)

פסק דין

1. עניינה של העתירה שלפני עדכון נוהל שפרסם המשיב בעניין "יבוא אישי/מסחרי של רכב סיור למורה דרך ולמשרד הסעות סיור" (להלן: הנוהל).

2. ביום 16.12.2019 עודכן פרק ג' לנוהל "שעניינו יבוא אישי של רכב סיור - על ידי מורה דרך". ברשימת ה"תנאים לקבלת רישיון יבוא של רכב סיור ביבוא אישי למורה דרך", נקבע בין היתר: "ייעוד הרכב – הרכב מיועד לשימושו העסקי - עצמי של מורה דרך בלבד למתן שירותי סיור".

3. העותר יו"ר אגודה שיתופית לבעלי רכב אשכול ומדברי ובעל רישיון מאת משרד התחבורה לתיווך רכב ביבוא אישי, פנה ביום 18.12.2019 למשיבה בדרישה להכניס תיקונים בנוהל, ובין היתר "למחוק את המילים בסעיף ב.2. 'לשימושו של המייבא בלבד'".

4. ביום 28.1.2020 השיבה נציגת המשיב לעותר כי התנאי האמור משקף את דרישת סעיף 33(ב)(1) לחוק רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב, התשע"ו-2016, אשר בו "ראה המחוקק לקבוע כי ככל ומדובר ביבוא אישי של עוסק, הרי שהרכב מיועד לשימושו העצמי של אותו עוסק.

עת"מ 62441-05-20 ברנס נ' משרד התחבורה מר אבנר פלור-סמנכ"ל תנועה (להלן "הסמנכ"ל)

תיק חיצוני:

כלומר, עוסק המייבא רכב בייבוא אישי, רשאי לעשות ברכב שימוש עסקי מכל סוג, ובלבד שיהיה בשימוש עצמי שלו, והוא אינו רשאי להעביר את הרכב לשימושו העסקי של אדם או עוסק אחר. יובהר כי בקשתך למחיקת המילים "לשימושו של המייבא בלבד", תהיה הוראה הנוגדת הלכה למעשה, את האמור בסעיף 33(ב)(1)לחוק".

מכאן העתירה שלפני.

טיעוני הצדדים

5. לטענת העותר ההגבלה האמורה אינה חלה על רכב שנרכש מיבואן מסחרי ומשכך מהווה היא אפליה אסורה. לדבריו "ההגבלה נעשתה שלא לצורך ולתכלית לא ראויה ופוגעת באינטרס הציבורי. ההגבלה הוקמה ע"י המנהל למטרה אחת בלבד כדי לשרת את האינטרסים של יבואני הרכב המסחריים ולפגוע ביבוא אישי ע"י עוסק וזאת ע"פ מדיניות פרטית אסורה של המנהל וכפי שהוא עושה מזה שנים רבות".

העותר מוסיף וטוען כי ככל שהמחוקק מבקש להטיל הגבלה מהסוג האמור עליו לציין זאת במפורש בהוראת החוק; וכי הפרשנות הננקטת על ידי המשיב מנוגדת להגדרת "עוסק" בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1974, שכן "הפעלת רכב באמצעות נהיגה של אחר הינו שירות לכל דבר שבגינו המייבא מוציא חשבונית מס כעוסק, ועושה עסקה ע"פ הגדרתה בחוק המע"מ לצורך עיסוקו העצמי". לטענתו "המשמעות של המילים עסקי-עצמי היא כי המייבא, וכדי להפעיל את הרכב לצרכים העסקיים העצמיים שלו, מבצע עסקאות ע"פ חוק המע"מ, כל סוג עסקה גם אם העסקה היא באמצעות הפעלת הרכב ע"י אחר".

העותר טוען עוד כי הוראת הנוהל חסרת היגיון; אינה מאפשרת את החלפתו של נהג אחד בחברו ואינה מאפשרת לעוסק בתחום להפעיל יותר מרכב אחד. לטענתו "מרכיב עיקרי בענף ההסעות הוא רכישת רכבי הסעות והפעלתם ע"י אחרים, הן באמצעות עוסקים אחרים או באמצעות נהגים שכירים. ברגע שהמשיב מונע מעוסק השקעה ברכב נוסף להסעה הוא פוגע בחופש העיסוק בצורה חמורה ביותר... עוסק רשאי להשקיע את כספו בכל צורה לצורך עיסוקו

עת"מ 62441-05-20 ברנס נ' משרד התחבורה מר אבנר פלור-סמנכ"ל תנועה (להלן "הסמנכ"ל)

תיק חיצוני:

העצמי, כולל השקעה ברכישת רכב נוסף שיפעיל אותו באמצעות קבלן משנה/שכיר, מפעיל אחר, ככל שימצא לנכון". משכך לטענת העותר הוראת הנוהל פוגעת בחופש העיסוק ובזכות הקניין באופן לא מידתי ושלא לצורך; פוגעת בתחרות בענף הרכב; מנוגדת לצו תעריף המכס העוסק בדבר ולחוזר משרד התיירות שאינם כוללים הגבלה כאמור.

העותר מפנה להתדיינויות קודמות שהתנהלו בינו למשיב בעניין יבוא אישי של רכב עסקי ולהשתתפותו בתהליכי החקיקה הנוגעים לכך, וטוען כי הוראת הנוהל עומדת בניגוד להוראת נוהל קודמת שנקבעה בשנת 2011.

6. המשיב טוען כי הוראת הנוהל האמורה משקפת את הוראת החוק, ומשכך אין לטעון כנגד סבירותה.

נציג המשיב טען בדיון כי בעבר חל איסור גורף על ייבוא אישי של כלי רכב למטרה עסקית, בין היתר בשל הזהירות הננקטת בתחום זה על ידי המשיב וחובתו לדאוג לכך שלרשותם של בעלי רכב מיובאים יעמדו חלקי חילוף מתאימים, ויעמוד לרשותם מערך של מתן טיפולים במוסכים וטיפול בתקלות סדרתיות. לדבריו "החוק קבע שהאחריות לטיפול ברכב שהגיע בייבוא אישי חלה על היבואן האישי". עוד נטען כי קיים חשש כי ייבוא אישי של רכב בידי עוסק יאפשר לעקוף את הצורך בקבלת רישיון לייבוא מסחרי. לטענתו הרחבת האפשרות לייבוא אישי של רכב עסקי נעשית בהדרגה, ומכאן ההגבלות שקבע המחוקק בעניין זה.

המשיב טוען עוד כי התייחסות החוק לייבוא אישי של רכב בידי עוסק לא הופיעה בהצעת החוק, ונוספה לאחר דיון בוועדת הכלכלה בנושא, שם ביטא נציג המשיב את עמדתו כלהלן: "הרעיון של ייבוא אישי הוא לשימוש עצמי, בין אם זה פרטי, וגם אם זה רכב עסקי, כמו: מונית או רכב 'אשכול' שדובר פה, עדיין מדברים על זה שהמייבא הוא זה שמשתמש".

דיון והכרעה

7. סעיף 31(א) לחוק רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב, תשע"ו-2016 מסדיר הנפקת רישיון לייבוא רכב לייבואן מסחרי וכן למייבא רכב בייבוא אישי.

בנוגע לסוגים מסוימים של כלי רכב, נקבע בסעיף 33 לחוק כלהלן: "המבקש לייבא רכב לשימוש אישי זכאי לקבל רישיון ייבוא רכב, לרכב אחד בשנה, בהתקיים כל אלה: (1) הרכב מיועד לשימושו האישי או המשפחתי, ואם הוא עוסק – הרכב מיועד לשימושו העסקי-עצמי...".

הוראת החוק האמורה אינה משתמעת לשתי פנים, ולפיה תנאי לקבלת רישיון ייבוא רכב לצורך עסקי הוא כי הרכב מיועד לשימושו של המייבא בלבד. במילה "עצמי" הוסר כל ספק בנוגע לכך.

טענת העותר ולפיה, אין בהוראת החוק האמורה לאסור על מייבא רכב עסקי "להשקיע את כספו בכל צורה לצורך עיסוקו העצמי, כולל השקעה ברכישת רכב נוסף שיפעיל אותו באמצעות קבלן משנה/שכיר, מפעיל אחר, ככל שימצא לנכון", אינה עולה בקנה אחד עם לשון החוק ותכליתו. מחילופי הדברים בוועדת הכלכלה כאמור לעיל, עולה כי מטרת הוראת החוק להתיר ייבוא אישי של רכב עסקי, ובלבד שלא יתאפשר שימוש בו על ידי אחרים – שוכרי רכב, קבלני משנה וכד'. עמדת המשיב, שעל פיה התקבלה הוראת סעיף זו, היא כי כל הרחבה בעניין זה עלולה לגרום לפרצה בחוק שתאיין את כוונת הצמצום בייבוא אישי של רכב מסחרי. יודגש כי תחולתה של הוראת הסעיף רחבה מעניינם של מורי דרך.

בהתאם לפרשנות זו נקבעה הוראת הנוהל האמורה. אין לבוא בטרוניה אל המשיב על כך שמצא לנכון לתת ביטוי בנוהל להוראת החוק האמורה. כאמור בנוהל, מטרתו "לפרט ולבאר את הוראות החוק ביחס לייבוא אישי ומסחרי של רכב סיור, ואינו בא לקבוע או להוסיף תנאים לייבוא רכב כאמור".

מהמקובץ עולה כי פרשנותו של המשיב להוראת החוק האמורה אינה בלתי סבירה. היא משקפת את עמדתו של המשיב בעת ניסוח החוק, ומבוססת על המדיניות הננקטת על ידו. משכך דין העתירה להידחות.

8. אשר על כן העתירה נדחית.

העותר יישא בהוצאות המשיב בסך 2000 ₪.

המזכירות תמציא את פסק הדין לב"כ הצדדים.

ניתן היום, כ"ה חשון תשפ"א, 12 נובמבר 2020, בהעדר הצדדים.

אלי אברבנאל, שופט